Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaostolle 10.2.2025

LAUSUNTO LISTAAMATTOMIEN YHTIÖIDEN OMISTAJAYRITTÄJIEN VEROTUKSEN KOKONAISUUDESTA

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt Elinkeinoelämän valtuuskunnalta asiantuntijalausuntoa listaamattomien yhtiöiden omistajayrittäjien verotuksen kokonaisuudesta. Verojaosto on pyytänyt näkemystä erityisesti listaamattoman yhtiön jakaman osingon verotuksen kehittämistarpeista ja yritysverotuksen tason merkityksestä omistajayrittäjän verotuksen kannalta.

Kiitän lausuntopyynnöstä ja lausun EVAn asiantuntijana kunnioittavasti seuraavaa.

Yritysverotuksen taso

Yritysverotuksen tasolla on omistajayrittäjän verotukseen merkittävä vaikutus, sillä yhteisöverokanta vaikuttaa suoraan jakokelpoisen osingon määrään ja yrittäjän käteen jäävän voiton kokonaisverorasitukseen.

EVA on esittänyt, että yhteisöveroa kevennetään 15 prosenttiin investointien houkuttelemiseksi ja talouskasvun käynnistämiseksi. Hyödyllisintä olisi ajoittaa veronalennus vaalikauden loppuun, mutta päättää siitä jo nyt. Useita vuosia etukäteen päätettävä veronkevennys kohdistuisi enemmän uusiin investointeihin kuin yllättävä veronkevennys, joka kohdentuisi enemmän jo olemassa olevan pääoman tuottoon.[1] Etla on arvioinut, että yhteisöveron keventäminen todennäköisesti maksaa itsensä pitkällä aikavälillä takaisin julkiselle sektorille, kun muutoksen kaikki vaikutukset ja taloudelliset hyödyt otetaan huomioon.[2]

[1] Kujanpää, E. (2024). Kasvun sytykkeet. Kahdeksan veroehdotusta investointien houkuttelemiseksi. EVA Analyysi N:o 129.
[2] Kangasharju, A. (2024). Yhteisöveron lasku on arvioitua kannattavampaa. Etla Muistio nro 151.

Osinkoverotuksen keskeiset kehittämistarpeet

Keskeisenä ongelmana listaamattomien yritysten osinkoverojärjestelmässä on järjestelmän monimutkaisuus ja useat eri rajat, jotka ohjaavat voitonjakoa. Yksittäinen helposti korjattava kohta olisi ansiotulona verotettavien osinkojen ankara verokohtelu. Nykymallissa yrittäjäriski huomioidaan pääomatulo-osinkojen verotuksessa nettovarallisuudelle laskettuna.[3] Aineeton omaisuus, kuten brändiarvo, osaaminen tai yrityksen omassa toiminnassa kehitetyt ratkaisut eivät vaikuta nettovarallisuuteen, joten aineettomiin panoksiin perustuvien voittojen jakaminen yrittäjäomistajalle verotetaan ansiotulo-osinkoina. Ansiotulo-osinkojen verotuksessa yrittäjäriskiä ei huomioida, vaan kertaalleen jo yrityksen tasolla verotetusta voitonjaosta veronalaista ansiotuloa on 75 prosenttia.[4]

Yrittäjäriskin rajaaminen pääomatulo-osinkojen verotukseen oli lainsäätäjältä tietoinen valinta vuoden 2005 verouudistuksessa. Ansiotulo-osingon verotus haluttiin säätää suunnilleen samalle tasolle kuin muunkin ansiotulon, kuten palkan ja eläkkeiden verotus, jotta osakeyhtiömuodossa toimiminen ei muodostuisi verotuksellisesti edulliseksi tavaksi hankkia ansiotuloja.[5]

Aineettoman omaisuuden ja palveluiden merkitys on kuitenkin lisääntynyt viimeisen 20 vuoden aikana. Useimmissa kehittyneissä maissa aineettomat investoinnit ovat jo pitkään olleet aineellisia investointeja suuremmat. Tuottavuuskasvu, ja siten hyvinvoinnin lisääntyminen, on perustuvat yhtä lailla aineettomiin kuin aineellisiinkin investointeihin.[6] Näin ollen yrittäjäriskin huomioiminen myös aineettomiin investointeihin perustuvien voittojen verotuksessa olisi perusteltua.

Nykyinen veromalli ohjaa omistajayrittäjiä jakamaan osinkoa korkeintaan kahdeksan prosenttia nettovarallisuudesta ja jättämään ansiotulona verotettavat voitot yritykseen. Ansiotulo-osingon kireä verotus kannustaa jättämään voitot yritykseen niissäkin tapauksissa, joissa se ei yritystoiminnan pääomatarpeen kannalta olisi tarpeellista. Ääritapauksessa yrityksen voi olla kannattavaa investoida jopa negatiivisen tuoton kohteisiin nettovarallisuuden kasvattamisesta saatavien hyötyjen vuoksi.[7]

---

[3] Pääomatulo-osinkojen verotuksessa yrittäjäriski huomioidaan siten, että kahdeksan prosentin nettovarallisuusrajan puitteissa 25 prosenttia osingoista on veronalaista pääomatuloa ja 75 prosenttia verovapaata tuloa.
[4] Ansiotulona verotettavien osinkojen kokonaisrasitus määräytyy siten seuraavasti:
1) Koko voiton määrä verotetaan 20 prosentin yhteisöverokannalla yrityksen tasolla
2) Jaetun nettovoiton määrästä 75 prosenttia verotetaan yrittäjän ansiotulona progressiivisen ansiotuloverokannan mukaan.
[5] HE 92/2004 vp, s. 26.
[6] Koski, H., Pajarinen, M., Rouvinen, P. (2024) Suomen tulevan kasvun avain: Aineettoman pää'oman ymmärtäminen kokonaisuutena. Etla Muistio nro 134.
[7] Ropponen, O. (2024). Suomen listaamattomien yhtiöiden verojärjestelmän rakenne kohdallaan - Yksityiskohtia olisi aihetta pohtia. Etla Muistio nro 139.

Ansiotulo-osinkojen veronalaisen osuuden alentaminen keventäisi ansiotulo-osinkojen verotusta niiltä omistajayrittäjiltä, joiden tulonhankintaan arvonlisäveron nostaminen, kotitalousvähennyksen leikkaaminen ja ansiotuloverotuksen kiristäminen ovat vaikuttaneet negatiivisesti. Muutos pienentäisi eroa pääomatulo-osinkojen ja ansiotulo-osinkojen verotuksen välillä ja alentaisi kynnystä ansiotulo-osinkojen jakamiseen.

Veronkevennys voitaisiin toteuttaa alentamalla ansiotulo-osinkojen veronalaista osuutta nykyisestä 75 prosentista. Esimerkiksi Elinkeinoelämän keskusliiton esittämässä osinkoverotusta sinänsä kiristävässä mallissa ansiotulo-osinkojen kohdalla veronalainen osuus alenisi noin kymmenen prosenttiyksikköä 66,67 prosenttiin[8]. Ansiotulo-osinkojen verotusta tulisi lisäksi lieventää keventämällä ansiotuloverotusta.

Verotuksessa ennakoitavuus on tärkeää. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen tavoitteena on tukea talouskasvua ja vahvistaa kotimaista omistajuutta. Hallitusohjelman mukaan listaamattomien yritysten osinkoverohuojennus ja yrittäjävähennys säilyvät muuttumattomina.

Etla[9], Elinkeinoelämän keskusliitto[10] ja Kalevi Sorsa -säätiö[11] ovat esittäneet malleja osinkoverotuksen uudistamiseksi neutraalimpaan suuntaan. Laajempi osinkoverouudistus voi olla mahdollinen, jos samalla yhteisöveroa ja ansiotuloverotuksen ylimpiä marginaaliveroja kevennetään. Kannustimia yrittäjyyteen ja kotimaiseen omistajuuteen ei kuitenkaan missään tilanteessa kannata verottaa pois.

ELINKEINOELÄMÄN VALTUUSKUNTA

Emmiliina Kujanpää
johtava veroasiantuntija

[8] Ks. Elinkeinoelämän keskusliiton julkaisema Kasvun ReStart -julkaisu 5.2.2025. Mallissa ansiotulo-osingoista luovuttaisiin ja kaikki osingot verotettaisiin pääomatulona.
[9] Ropponen, O. (2024). Suomen listaamattomien yhtiöiden verojärjestelmän rakenne kohdallaan - Yksityiskohtia olisi aihetta pohtia. Etla Muistio nro 139.
[10] Kasvun ReStart -julkaisu 5.2.2025.
[11] Finer, L. (2024). Lisää verotuloja reilusti. Miten erilaiset osinkoveromallit vaikuttaisivat verokertymään ja tulonjakoon Suomessa?